

Міжнародна науково-методична конференція «Актуальні питання організації навчання іноземних студентів у європейському освітньому просторі», Тернопіль, 13-16 травня 2014 р.

интересы и склонности, понять преимущества выбранной профессии перед другими, определить, хотя бы примерно, место будущей работы и род занятий, уже на начальном этапе обучения иностранных граждан проводится профориентационная работа.

Всесторонний и многофакторный процесс формирования учебно-профессиональной компетенции иностранных учащихся уже на начальном этапе обучения дает возможность повысить готовность обучаемых к достижению главной цели – успешному овладению выбранной специальностью.

УДК 351:378(338:354.1)

Дмитро Плинокос

Запорізький національний технічний університет, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ЕКСПОРТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Dmytro Plynokos

Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya, Ukraine

ACTUAL PROBLEMS OF QUALITY ASSURANCE FOR EXPORT OF EDUCATIONAL SERVICES IN THE MODERN EDUCATIONAL AREA

Експорт освітніх послуг на сьогоднішній день – важлива складова надходжень в економіку країн експортерів та показник високого ступеня розвитку країни. Сектор вищої освіти перетворюється на вагомий елемент міжнародної конкурентоспроможності країни. Саме такий підхід був покладений в основу формування Європейського простору вищої освіти «Європи знань» та визначив основні цілі Болонського процесу.

Одним з найважливіших моментів при здійсненні експорту освітніх послуг повинно стати забезпечення якості. Для цього кожному ВНЗ необхідно провести значну роботу, яка полягає в створенні та упровадженні внутрішньої системи управління якістю. Система управління якістю ВНЗ – це елемент загальної системи управління, який забезпечує якість послуг, що надаються. Сертифікація систем управління підприємств, установ та організацій будь-якої галузі здійснюється за стандартами ISO різних версій. Ці документи носять загальний характер і спираються на вісім базових принципів: орієнтація на споживача; лідерство керівництва; залучення всього персоналу; процесійний підхід; системний підхід до управління; безупинне вдосконалення; прийняття рішень на основі фактів; взаємовигідні відносини з постачальниками. Нині посилюється активність вітчизняних ВНЗ, які все більше цікавляться сучасними

підходами щодо управління якістю освітніх послуг. Проте такі випадки поки що поодинокі, тоді як даний процес вимагає масової участі.

Ми можемо виділити основні проблеми ВНЗ по забезпеченню якості при експорті освітніх послуг та напрями їх вирішення.

По-перше, впровадження в практику лідерства, як методу роботи організації, при постановці цілей ВНЗ повинен підходити до питання надання освітніх послуг з позицій завоювання лідируючих позицій в регіоні або країні. При цьому метод роботи лідера повинен бути присутній в будь-якій діяльності, забезпечення якості при цьому повинно стати одним з найважливіших аспектів праці.

По-друге, відсутність або нестійке сприйняття нової економічної парадигми світу, робота за старими стереотипами, без сучасних трансформацій. При цьому є проблема відсутності нових ідей, нової філософії при наданні освітніх послуг іноземним громадянам. Наприклад питання дистанційної освіти для іноземних громадян не піднімалося та не розглядалося багато років. Лише в 2013 році були зроблені перші конкретні кроки з впровадження цієї системи в Україні.

По-третє, відсутність постійності цілей в розвитку експорту освітніх послуг. В Україні відсутні довготермінові плани розвитку експорту освітніх послуг, вирішуються в основному проблеми, що виникають у поточному періоді, без врахування подальших перспектив, або наслідків певних дій чи бездіяльності. Актуальним, на нашу думку, є впровадження механізму постійності позитивних змін, поєднаного з довгостроковим плануванням в діяльності як університету, так і країни в цілому.

По-четверте, перехід від зовнішніх методів контролю за якістю до внутрішніх, упровадження якості на всіх етапах експорту освітніх послуг. Слід сказати, що якщо на етапі надання безпосередньо освітньої послуги є елементи контролю якості як зовнішні, так і внутрішні, то на етапі залучення студентів на навчання та запрошення в Україну часто були відсутні навіть зовнішні методи контролю якості.

По-п'яте, поступовий перехід до покращання кожного процесу планування, надання освітніх послуг. Необхідно постійно знаходити слабкі місця і враховувати їх при подальшій роботі, або взагалі ліквідувати їх. Це дозволить покращити процес в цілому, та кожен окрему складову.

По-шосте, досить важливим є питання підготовки кадрів, що задіяні в експорті освітніх послуг, підготовка кадрів відповідної кваліфікації та певної спеціалізації. Наприклад, в Росії ввели спеціалізацію в менеджменті, що орієнтує випускників на роботу з іноземними громадянами, студентами. У цьому питанні Україна набагато поступається іншим провідним країнам-експортерам освітніх послуг. В Україні майже відсутня робота та відповідне фінансування на набуття міжнародного досвіду персоналу, що задіяний в роботі з іноземними студентами. Навчання і підвищення досвіду персоналу – це одна

з найприбутковіших інвестицій у провідних країнах світу, але широко не використовується в Україні в цілому, і в багатьох ВНЗ зокрема.

По-сьоме, необхідно поступово усунути від експорту освітніх послуг навчальні заклади, які не відповідають сучасним вимогам, не дотримуються встановлених вимог до якості послуг, не бачать перспектив розвитку або не бажають розвивати цей напрям в ВНЗ. Такі учасники, в цілому, несуть негативний вплив на процес експорту освітніх послуг, погіршують імідж країни як експортера освітніх послуг.

По-восьме, необхідно не номінально, а реально дотримуватися принципів забезпечення якості при експорті освітніх послуг. Декларування принципів якості без підтвердження реальними діями не має сенсу, а показова діяльність в сучасних ринкових реаліях може навіть мати посилений негативний ефект. Питання забезпечення якості повинні стати основним принципом роботи не тільки виконавців, а, перш за все, керівництва ВНЗ.

Крім того, при здійсненні експорту освітніх послуг необхідно приділити увагу якісному складу професорсько-викладацького складу, що бере участь у підготовці іноземних студентів, відповідності викладачів сучасним вимогам та можливості працювати з багатокультурним контингентом. Показником спроможності працювати з іноземними студентами для викладачів повинна стати мобільність та знання іноземних мов. ВНЗ, який здійснює експорт освітніх послуг, повинен вимагати від професорсько-викладацького складу участі у міжнародних програмах мобільності, конференціях, стажуваннях. При цьому ВНЗ може нести лише часткові витрати, тому що більшість міжнародних програм фінансують учасників. Проблема не стільки в фінансовій площині, скільки в морально-психологічній або кваліфікаційній неспроможності професорсько-викладацького складу до участі в програмах мобільності, або у відсутності необхідної мотивації.

Крім того, особливим питанням залишається викладання іноземною (англійською) мовою; практичний досвід у викладанні іноземними мовами професорсько-викладацький склад може отримати лише маючи періоди наукового перебування за кордоном, участі у міжнародних конференціях, семінарах, зустрічах тощо. Це забезпечить якісний розвиток кадрового персоналу ВНЗ та допоможе сформувати якісний інтелектуальний та професіональний потенціал в системі вищої освіти України.

Таким чином, ВНЗ що займається експортом освітніх послуг, повинні ефективно мотивувати персонал до розвитку через міжнародну мобільність, при цьому необхідно впровадити систему економічних, організаційних, соціальних, політичних важелів. Це буде основою забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців.

Впровадження сучасних підходів до управління якістю освітніх послуг вимагає трансформації всієї системи управління вищою освітою в Україні, що дозволить забезпечити процес постійного поліпшення якості освітніх послуг, а,

отже, й конкурентоспроможності випускників ВНЗ та підсилить зацікавленість іноземних громадян вищою освітою в Україні.

УДК 378.147

Лілія Мельник

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Liliya Melnyk

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

PROBLEMATIC ASPECTS OF QUALITY EDUCATION FOR FOREIGN STUDENTS

Адаптація студентів до навчання в закордонних університетах є актуальною проблемою міжнародної освіти, оскільки її значення постійно зростає у зв'язку з розвитком ідей академічної мобільності. Студенти-іноземці є важливим індикатором конкурентоспроможності української вищої школи і конкретних українських вишів як на міжнародному, так і на внутрішньому ринку освітніх послуг. У списку значимих факторів, що впливають на вибір українського вишів студентами-іноземцями – хороша якість та доступність навчання. Безперечно, найвагомішим показником конкурентоспроможності вітчизняних вишів на міжнародному ринку освітніх послуг є якість професійної підготовки іноземних студентів.

В останнє десятиліття теоретики і практики інноваційної освіти говорять про необхідність формування у фахівця не тільки певних знань і умінь, але й особливих «компетенцій», сфокусованих на здатності їх застосування на практиці, в реальній справі, при створенні нової конкурентоспроможної продукції, в різноманітних життєвих ситуаціях [2]. У результаті виникає необхідність нової якості освіти, що забезпечує комплекс компетенцій, що включають фундаментальні та технічні знання, вміння аналізувати та вирішувати проблеми з використанням міждисциплінарного підходу, володіння методами проектного менеджменту, готовність до комунікацій та командної роботи.

При підвищенні якості реалізації навчального процесу, у т.ч. для студентів-іноземців, на перше місце виходить важливість інновацій, що припускають впровадження та використання нових освітніх технологій і методик навчання, які відповідають вимогам нових освітніх стандартів і міжнародного освітнього простору. Серед них – активні методи навчання, активізація самостійної роботи студентів, постійне вдосконалення освітніх програм, впровадження нових інформаційно-освітніх технологій.